

ՏԵՏՐ 6

1887

ՀԱՏՈՐ 2.

ԱՊՐԻԼԻ ՍԵՒ ՕՐԸ

Ապրիլ է . օդը ցնծայ , երկիր ժըպտի , ժըպտի է . ծով ,
 Բնույր համայն պճնագարդի Աստուածագործ նոր հանդերձով .
 Եւ այն անծիր կապոյտ սաւան՝ մէն հողանիւք արարածի
 Ճակտին վերայ , սըրտին ի մենջ խինդ հոսելով կը տարածի ,
 Բայց ի՞նչ հոգն այն հե՛ղ աղջկան՝ որ տառապի մէջ իւր մահճին ,
 Աչքը յառած խոժոռ աչքին՝ այն ժահադէմ անգուր զահճին .
 Ի՞նչ հոգը հիւծեալ աղջկան՝ որոյ արդէն սիրտը որբան
 Եղաւ խընդից , որք Աստուծոյ մեկ ժըպիտին՝ վայր կը սուրան :

Ապրիլ է . կ'երգէ սոխակ , մընջէ տատրակ , շնջէ գեփիւռ ,
 Ի ծով յուզման քարշ ածելով սիրոյ սըրտեր հազար ու բիւր :
 Մուսայք գոգցես վեհ յիմպէն յերկիր իջած յուսակաճառ ,
 Հոգեհըմայ եղանակօք զբնութեան շարժեն տաճար ,
 Բայց ի՞նչ հոգը դայկուն աղջկան՝ ոյր հանգիստը ցաւոց փռւէր
 Կը վրդովեն , եւ իւր ունկան ջը տան յըսել ցերեկ զիշեր .
 Ի՞նչ հոգը ազնիւ աղջկան , ազնիւ սիրտը որոյ արդէն
 Հըրեշտակներ յուսապըսակ քնարներու ի ճայն դիւթեն :

Ապրիլ է . մարգաց մէջէն , ծառոց տակէն օճապըտոյտ
 Սանի գետակ մէջ իւր ալեաց որորելով գերկին կապոյտ .
 Դըղջէ վըտակ արծաթափայլ , եւ կ'երգակցի հետ սոխակին՝
 Ոյց դաշնակին ի յուր հակին կայտառ կոյսն էւ վարդ ցողազին .
 Բայց ի՞նչ հոգը , հիւսնդ աղջկան , դողդոջելով ոյր ընթանան
 Կըրտ ճոյլեր՝ անջատելու պերճ ափուներն գծրդանան .
 Երբ կենարար բոսոր արեան երակներու ցամբին զգայ
 Ի՞նչ հոգը սիրուն աղջկան՝ քե կը սուրան գետեր հըսկայ :

Ապրիլ է . օրիորդաց հերաց , լանջին զարդեր յարմար
Պատրաստելու համար փրփին ծաղկունք պէս պէս եւ անհամար ,
Իշխանութեան զահը այգուն օրուան ցըպով չէ քայքայեր ,
Ուստի ծաղկունք ահա , փութան խնկել կոյս սիրտն եւ ջինջ այեր .
Բայց ի՞նչ հոգը դժբա՛ղդ կուսին , ծաղի՛կ կուսին . քանզի նա մի՛
Իւր պերճ գարնան սպառնացող ունի անգութ սեզ քըշնամի .
Ի՛նչ հոգը ճամբո՛րդ աղջկան՝ զորոյ ոգին են պարարեր :
Աստուածատունկ կանաչ դաշտաց յարափրփիք ծաղկանց բոյրեր :

Ապրիլ է . լըրբակապոյտ մեջ դաշտերուն երկնից անծիր՝
Խոււրբեր աստեղց կը փողփողին գիշեր սղջոյն՝ եւ անճանճիր ,
Ունկըն դընեն ջուխտակ սըրտից սիրոյ խոստմանց կամ հառաչքին
Սեր հոսելով սիրող սըրտին , ցոյ հոսելով լացող աչքին .
Բայց ի՞նչ հոգը անյո՛յս կուսին՝ որոյ կեանաց աստղն ի յերեր
Արեւմտից սեւ ամպերուն ծոցոյն ի մեջ տարուբերեր .
Ի՛նչ հոգը մարա՞ծ կուսին՝ որոյ ոգին արդէն կ'երբար
Մեջ երկընքին աստղի մը պէս շողալ շողկալ դարե՛կ ի դար :

Ապրիլ է . զուա՛րք ամիս , գարնա՛ն ամիս , վարդի՛ց ամիս ,
Փութա՛ հեզ կոյս կազմել մի փունջ , քէ սիրելիւոյդ ձօնել կամիս :
Եւ աւանիկ ինձ բուեցաւ քէ սիրտն անոր՝ մեջ ցաւերուն ,
Վերջի՛ն ծամուն ապառաժի մ'հանգոյն մնայր աներերուն .
Վերջի՛ն ոյժը , վերջի՛ն շունջը հաւաքելով՝ վերջի՛ն փունջը
'Իողոսջ ձեռքով կազմեց՝ ի նա գետեղելով սիրտն ու շունջը .
Յըման սիրոյն հաւատարիմ կուսին նուերն քանի՛ քանկ էր ,
Զոր իւր աչքին յետի՛ն շիրովն ցողեց , լըղեց առ որ անկ էր :

Ուժասպառ , շընջասպառ , ո՛հ , մարի՛ հեզ աստղիկ
Սուր մահուն ա՛հ շողաց եւ լափեց զայս ծաղիկ .
Շըրքներն փակեց մեղրածորան աչերն փակեց սիրածորան ,
Շողշողալու համար բռեաւ վառ աստեղաց ի պերճ խորան .

Ապրիլի մեջ մեռնի՛լ ,
Վարդերու մեջ խամրի՛լ .
Այս էր բաժակն այն տըխուր
Զոր նէ ըմպեց ցմրուր :

Մարգուան

Յ. Թ. ԳԱՅԱՆԱՆ

Գ Ա Ռ Ն Ո Ի Կ Ը

Մէկը կար, մէկը չի կար, ժամանակաւ պզտիկ գառնուկ մը կար, որոյ բուրդըն բարակ և ձիւնի նման ճերմակ էր և վզին շուրջը մանեկի սեւ նշան մ'ունէր : Չէք կրնար երեւակայել թէ՛ ըրջան սիրուն էր : Այս փոքրիկ գառնուկն իր մօրը հետ մարգագետնի մը մէջ էր : Ուսկից շատ ոչխարներ և խոյեր կ'անցնէին :

Արեւը կը փայլէր և երկինք կապոյտ էր . թռչունք կ'երգէին ծառոց մէջ և ծաղիկունք կը ծլէին ցանկերուն մէջ, ասորիւ ամսուան գեղեցիկ առաւօտ մ'էր :

Փոքրիկ գառնուկը շատ ուրախ էր, կ'ոստոտէր, իր սիրուն, սպիտակ ականջներն ու երկար պոչը կը շարժէր :

Միւս գառնուկներն կը հալածէր և զանոնք կը վազցնէր այն անտառին շուրջն, ուր կապոյտ յակիրթներ կը բուսնին . զանոնք կ'ստիպէր անցնիլ այն գետակէն, որու եզերքի գարնանածաղիկունք կարծես իրենց ոսկեզօծ գլուխն կը բարեւէին խոտերու խորն կծկտած և ղիւրենք գիտող մանր ծաղիկներն :

Գառնուկը կը կարծէր թէ մինչեւ իրիկուն պիտի կարենար խաղալ առանց յոգնելու, բայց քիչ մ'յետոյ օղը տաքցաւ, վասն զի հովուն շունչը հատնելով՝ լերան ետին քնացաւ : Մայր ոչխարն զայն կ'անջեց և ըսաւ որ խոտին մէջ պառկելով՝ քիչ մը հանգչի, արդ, թէեւ շատ կը սիրէր մայրիկին քով ըլլալ և գլուխն անոր բրդերուն մէջ դնել, նեղացաւ իւր խաղերն այսքան շուտ դադարեցնել ստիպուելուն և ծանր ծանր մտեցաւ անոր, ապա բաւական հեռուն ոտքի վրայ կեցաւ :

Մայրը տեսաւ որ սրգողեր էր, որոշեց ալ հետը չխօսիլ :

Փոքրիկ գառնուկն այնքան վազեր էր, որ անօթեցեր էր . բայց փոխանակ մօր-

մէն կաթ ուզելու, ծեր ոչխարներուն պէս խոտ ուտել ձեւացուց . ծունգի եկաւ՝ աւելի հանգիստ ըլլալու համար և փորձեց ճարակել, բայց շիտակն ըսելու համար, խոտի չիւղ մ'անգամ չէր կրնար կլլել :

Ակուսյին տակ գտնուող փոքրիկ կանաչ տունի մը փրցնելու վրայ էր, երբ տկար ձայն մ'իրեն գոչեց .

« Զգուշացի՛ր, զգուշացի՛ր, կոկոններուս մի՛ մնասեր : »

Կանգ առաւ և չորս կոկոնով շրջապատեալ մանիչակ մը տեսաւ :

« Բարկացած ըլլալուդ համար իմ կոկոններս մի՛ ուտեր, ըսաւ մանիչակն, արեւուն ներքեւ պիտի բացուին անոնք և գեղեցիկ ծաղիկներ պիտի ըլլան : Կ'ազաչեմ, փոքրիկ գառնուկ, խնայէ՛ անոնց :

— Լաւ, լաւ, ըսաւ գառնուկն, անոնց մնաւ չեմ հասցնէր . բայց ինչ օգուտ ունի անոնց բացուիլն : Երբէք չպիտի կարենան վազել և խնդալ . պիտի ստիպուին այս մարգագետնին մէջ միեւնոյն տեղը անշարժ մնալ :

— Այո՛, ըսաւ, մանիչակն, այդ գիտեմ . բայց կրնան այնքան երջանիկ ըլլալ, որքան որ եղան իրենց քոյրերն անցեալ տարի : Անոնք եթէ հոս ըլլային, կրնային հիանալի բաներ պատմել քեզ . արեւուն ծագիլը, ցօղին գեղեցիկ և թափանցիկ կաթիլներն և շքեղ ծիածանն կը տեսնէին : Կ'ապահովեմ՝ զքեզ որ շատ երջանիկ էին :

— Գիշերուան վրայ ալ պտտմութիւններ կրնային պատմել ինձ, ըսաւ գառնուկն, շատ կը սիրեմ գիշերուան խօսքն ընել :

— Ո՛չ, ըսաւ մանիչակն, գիշերուան վրայօք բան մը չէին դիտեր, արեւը մարը մտած ատեն՝ աշուրին կը գոցէին և

կը քնանային, անոնք սղախիկ աղջիկներ էին. որոնք, ինչ որ ալ տայիր, գաղտուկ աչուընին չէին բանար:

Գառնուկն ինքնիրեն հարցուց թէ մանիչակն տեսե՞ր էր արդեօք մօրը զինքը կանչելն ու իր չերթալը, բայց անոր այս-

— Մնաս բարով, ըսաւ գառնուկն:

— Նրթաս բարով, պատասխանեց մանիչակն և սկսաւ նորէն իւր կոկոններուն վրայ հսկել. վասն զի անոնց տերեւներուն ծայրերն կ'սկսէին իրենց կանանչ պատեանն ճեղքել: Կը խոստանային օր

պէս ըսաւ. « Միթէ միշտ հնազանդելի՞ւ է, միթէ ամէն մարդ ուղածը չընէր: »

— Ո՛չ, ոչ ոք, ըսաւ մանիչակն լրջօրէն, և այսպէս ըլլալն աղէկ է, բայց այդ դու ալ կը հասկնաս, գնա՛, ու տես:

մը գեղեցիկ ծաղիկներ ըլլալ:

Գառնուկն իր ճամբան շարունակեց, մինչեւ որ հասաւ մարգագետնին ծայրը ճա՛նճի մ'եղերքն, ուր զուարթօրէն կը լուսացուէին բազի ծաղեր: Դեղին և մե-

տաքսանման ստեղծվ մը ծածկուած էին, վասն զի փետուրներին դեռ չէր բուսած. իրենց գեղեցիկ սեւ աչերն սաթին նման կը փայլէին. երբեմն գլուխնին ջուրին մէջ կը խօթէին՝ խմելու համար, և այն ատեն իրենց փոքրիկ պոչերն կերեւնար միայն, երբեմն ալ թռչող ձկներն կը բռնէին: Անոնցմէ ոչինչ հետի հաւ մը արեւուն մէջ կը տաքնար:

«Փոքրիկ բաղերն կարծես ուզածնին կ'ընեն, ըսաւ գառնուկն. դրաւ կը դընեմ որ ճահիճին միւս կողմը կ'երթան՝ եթէ փափաքին, ամենեւին չեն վախնար պառաւ հաւէն, որ իրենց մայրը մեռած ատեն, ինքն ստանձնած է անոնց դաստիարակութիւնը:

Այս բառերը ըսած միջոցին, հաւը բաղի ճագերն խլեց և պէտք էր տեսնել թէ՛ այս հնազանդ կենդանիք ինչպէս կը փութային ցամաք ելնելու, ինչպէս կը տարածէին իրենց կարճ թեւերն՝ աւելի շուտ վազել և հաւուն թեւերուն տակ ծածկուելու համար:

(Շարունակելի)

ԶԱՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՅԱՂԵՏԱԼԻ ՀԵՏԵՆԻԱՆՔՆԵՐՆ

(Շարունակ. եւ վերջ տես տետր 4)

Մինչև առաւօտ Յակոբ անպատում տանջանքներ կրեց. հագիւ կ'սկսէր քիչ մը քնանալ, քունը կը խանգարուէր սոսկատեսիլ երազներով և ընդոստ արթըննալով ամենափոքր աղմուկը զինքը կը սարսափեցունէր, շունչը կը բռներ և կը կարծեր թէ երբէք արշալոյսը պիտի չը ծագի, բայց երբոր վերջապէս առաւօտ եղաւ և թռչունք սկսան զեղդեղել, ա՛լ

աւելի թշուառ զգաց ինքըզինքը:

Կիրակի էր, պատարագին զանգակը բարեպաշտ ժողովուրդը եկեղեցի կը հըրաւիրէր, գիւղին բոլոր տղայք իւրեանց կիրականօրեայ լաթերն զգեցած, անմեղ և զուարթ խումբ խումբ եկեղեցի կը դիմէին: Պետրոս որ ամենէն պարկեշտն էր, ամենէն զուարթն կերէր, մտքէն չէր անցնէր իրեն պատահած դժբաղդութիւնը, վասն զի երբոր արթնցաւ առաջին գործն եղաւ Աստուծոյ շնորհակալութեան աղօթք մը ուղղել և ոչ իւր դրամը աչքէ անցունել: Ամբողջ այս ուրախ զուարթ պատանեաց մէջ, միայն Յակոբ տխուր և լուռ էր: Պետրոս խընդալով մը անոր մօտեցաւ, Յակոբ զայն տեսնելուն պէս մահուան սարսուռ մը զգաց և անմիջապէս քովէն փախաւ անոր նայուածքէն խոյս տալու համար իւր յանցանքին յիշատակէն կը տանջուէր, կը կարծէր թէ ամէն մարդ յայտնապէս կը կարդայ զայն իւր ճակտին վրայ, կը կարծէր թէ ամեն անոնք որ քովէն կանցնէին իրեն նայելով կ'ըսէին: — Ահա գող մը:

Երբեմն կ'ուզէր Պետրոսին մօտենալ և խոստովանիլ իւր յանցանքը, բայց ամօթը կ'արգիլէր իրեն, պատարագէն անմիջապէս վերջը, պանդոկ դնաց և քիչ մը ժամանակ իւր մեղսակցին հետ առանձին տեղ մը քաշուեցան, սա ի զուր կը ջանար Յակոբին երկիւղը փարատել. վերջապէս ստակը բաժնեցին, իւրաքանչիւրն իւր բաժինն գրպանը դրաւ և ճամբայ ելան մօտակայ գիւղին տօնահանդէսն երթալու համար: Սակայն Պետրոս պատարագէն վերջը գացած էր իւր փոքրիկ գանձը աչքէ անցունելու. երբ նշմարեց թէ գողցած էին զայն, ամենասառտիկ ցաւով լեցուեցաւ և դառնապէս լալով և հեծկլտալով իւր հօր և մօր ուշա-

դրութիւնը գրաւեց, նոցա բազկաց մէջ նետուելով գոչեց :

— Որչափ դժբաղդ եմ, ամենայն ինչ կորուսի, քրոջս համար խնայած ստակս գողցան. ո՛հ, որչափ երջանիկ էի մտածելով որ այս գումարը ճակտիս քրտինքովը չահած էի, ձեզ և քրոջս հաճոյք մը պատճառել կը յուսայի :

Եկեղեցիէն ելնողներն կանգ առին Պետրոսին ծնողաց տան առջև և իմանալով եղբւրթիւնը կը մասնակցէին անոր ցաւին. հետզհետէ փողոցը բազմութեամբ լեցուեցաւ : Պետրոսին հարցուցին թէ իւր գանձին գումարը որչափ էր :

— Ախոս, ըսաւ, երկու դրուշնոցներ և քառսորդներ կային որ ամեն հինգշաբթի օր կ'ուտային ինձ գործատուներ. ամէն մէկ ընդունած դրամիս վրայ, իբրեւ զբօսանք, թուանշան կը փորէի զմեկիս ծայրովը, առաջին ընդունածս մէկ թուանշանը կը կրէր և այսպէս հետզհետէ միւսներն երկու, երեք, չորս և այլն. քառասուն կտոր դրամ կար որ ընդ ամենը հարիւր դրուշ կ'ընէր :

Այս միջոցին բարի կին մը անկէ կ'անցնէր, դրացի գիւղին կաթնալաճառ կիներէն մին էր որ բազաք կ'երթար կաթ տանելու, երբոր ան ալ տեղեկացաւ եղբւրթեան ձեռքեց սմբռնի և մօտենալով՝ Պետրոսին ծնողաց կ'ըսէ :

— Քիչ մը առաջ ձեր ըսած զրամիներէն հատ մը ձեռքս անցաւ և երեք թուանշանը կը կրէ :

Այս ըսելով ցոյց տուաւ զրամ մը զոր Պետրոս ճանչցաւ ամենքն ալ սրտմտութեան ազաղակ մը արձակեցին և հարցուցին կաթնալաճառ կնոջ, ո՛վ տուած էր իրեն այդ ստակը :

— Պահ մը առաջ մինչդեռ գիւղ մըտնելու վրայ էի, պատասխանեց նա, պատահեցայ երկու պատանիներու փողոցի

մը անկիւնը, շատ կաճապարէին և այնչափ շուտ կը քալէին որ զարնուելով ինձ կաթով լեցուն ամաններէս մին տապալեցին, սկսայ պօռալ կանչուըրտել անոնց դէմ, սլատանիներէն մեկը նախատական խօսքեր ուղղեց ինծի և կրտսերը անմիջապէս գրպանէն հանեց այս ստակը և ինձ նետեց որ հագիւ իմ թափուած կաթիս գինն է. յետոյ ճամբանին չարունակեցին :

Ամենքը միաբերան հարցուցին :

— Կը ճանաչէ՞ք զանոնք, գիտէ՞ք ինչ ուղղութիւն առին :

— Մեծը կը ճանչնամ, ըսաւ կաթնալաճառ կինը, կարմիր բաճկոնակ մը հագած է և այս ինչ պանդուկին սպասուորներէն է, կրտսերը չեմ ճանչնար, գիւղին ճամբան բռնեցին ուր այսօր հանդէս կայ, և եթէ իրենց ետեւէն վազէք, շուտ կը բռնուին :

Բոլոր հանդիսականք չտարակուսեցան այլ ևս որ գողերն այդ երկու պատանիներն էին, փառք կ'ուտային նախախնամութեան որ յանցաւորներն այսպէս շուտ երևան հանած էր և ութ տասը երիտասարդներ իսկոյն ճամբայ ելան զանոնք ձերբակալելու : Գիւղին միւս բնակիչներն Պետրոսին շուրջ մնացին և աչքերնին յառած էին այն ճամբուն վրայ ուսկից երիտասարդներն գողերուն ետեւէն գացեր էին : Վերջապէս մէկ քանի մարդիկ որ տունէն հեռացած էին դէպ ի դաշտ վաղելով եկան և զոչեցին :

— Ահաւասիկ, ոհոււասիկ, բռնուեցան :

Երիտասարդներն հասան քաջքրտելով կարմիր բաճկոնակով տղան որ ի զուր դէմ կը զնէր, հետերնին ունէին նաև զՅակոբ որ առանց զիմադրութեան կը քալէր և հեղեղանման արցունք կը թափէր, գլխարկը աչքին վրայ իջեցուցած

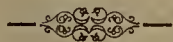
և գլխահակ լալը կը տեսնուէր, բայց ո՛վ ըլլալը յայտնի չէր: Գլխարկը վար առին, Պետրոս ցաւագին ճիշ մը արձակեց ճանչնալով իւր բարեկամն, Յակոբ ծունկի վրայ գալով խոստովանեցաւ իւր յանցանքը ամէն սլարագայներով: Ամէն մարդ գորովախառն սոսկում մը կ'ըզգար: — Դեռ այս հասակիդ մէջ այսպիսի յանցանք մը գործե՛լ. թշուառակա՛ն, ով գրեզ առաջնորդեց այս գործին կ'ըսէին: — Չարնկերութիւնը:

Ներկայ ծնողք իւրեանց զաւակաց ձեռքէն կը բռնէին և սրտերնուն վրայ սեղմելով կըսէին. — Դա՛նք քեզ Աստուած, իմ տղաս չէ. զաւակս, տե՛ս ուր կառաջնորդէ չարերու ընկերութիւնը:

Յանցաւորներուն դրպանին մէջ յըտնուեցաւ բոլոր ստակը բացի այն դրամէն որ կաթնափաճառ կնոջ տրուած էր, Պետրոս կ'ուզէր որ ներուի Յակոբին: — Ո՛չ ըսին, աւելի լաւ է որ այսօր անառնականոց մը երթայ քան թէ ապագային ցկեանս չլիթայակալ աշխատութեան դատապարտուի: Պանդոկին ծառան խոր տրտմութեան մէջ էր, արդարանալու ջանքեր կ'ընէր Յակոբը ամբաստանելով, բայց ոչ ոք հաւատք ընծայեց իւր խօսքերուն, և որովհետեւ այդ ստահակը արդէն քանիցս յանցանքներ գործած էր արժանաւոր պատիժն կրեց, իսկ Յակոբ անառականոց մը դրուեցաւ ուր երկու տարի մնալէ յետոյ գիւղ վերադարձաւ, և օրինակելի վաղք մը ունեցաւ, որով արժանի եղաւ վերստին Պետրոսին բարեկամութիւնը վայելելու:

Գատը գիւղ

Յ. Մ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ

Ս Է Ր

Գարուն կ'ուզայ պըժնազարդ,
կը ծլին ծաղկունք գեղ դայար,
Սրտիս անվերջ ըղձից վարդ,
Ո՛հ, կը խամբի դալկահար:
Մինչ անձկալին սէր սոխակ,
կը թողու զիս միայնակ:

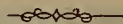
Ամառ օրեր զուարթագին,
Շընչելով մեղմ գեփիւռ զով,
կը սրբէ քիբոն մեխակին,
կը թօշնիմ ես հիւծելով:
Երբ իմ հօգւոյն կը պակսի,
Սուրբ սիրոյն ցող հեշտակի:

Աշուն յուռթի բեղմնաւոր,
Եւ շընորհաց դիցուհին,
կը լեցնէ սար ու ձոր,
Այլ ես տրտում վըշտագին:
Երբ ինձ հրեշտակ լուսագեղ,
Չ'ուզէր ժրպիտ սիրագեղ:

Չմեռն ալ ցուրտ և ուժգին,
Մռնչէն հողմք Հիւսիսի,
Առուակք դետք կը սառնին.
Սիրաս բոցակէջ միշտ կ'այրի:
Երբ սիրելոյ մը գըգւանք,
Չ'են լիներ ինձ սփոփանք:

Սեբաստիա

ՆՇԱՆ ԹԱՀՄԻՋԵԱՆ

ԲԱՄՊՈՒԳ ԳԱԼԷՍԻ

Փորը Ասիոյ երեք կողմը Միջերկրականըն ու Սև ծովը բռնած են, և Արևելքէն Տաւրոս լեռներով կը բաժնուի Պարսկաստանէն: Այս երկիրը պատմութեանց մէջ խիստ անուանի է, և մինչև ցայսօր հին ու մեծադուրժ քաղաքաց աւերակներով ծածկուած է, և գրեթէ չատերը անծանօթ մնացած է արդի աշխարհագրաց:

ԲԱՄԾՊՈՒԳ ԳԱԼԷՍԻ

Արդի հնախոյգներէն առաջինն եղաւ Պարոն Թէքսիէ Ֆրանսացին, որ իւր կառավարութեան հրամանաւ ու ծախիւք գնաց Փոքր Ասիա, և շատ հնութիւններ գտաւ, որոցմէ զլլատաւորն է Եփեսոսի տաճարին աւերակաց տեղն: Այն հնութեանց գեղեցիկներէն շատ բաներ Ծըրանսա տարաւ:

Փոքր Ասիոյ հռչակաւոր քաղաքաց մին ալ Հէրասպոլիս ըսուածն է, սորա աւերակները այժմ Լաւոդիկէ ըսուած քաղաքին մօտերը կիյնայ, և խիստ անուանի է Բամպուլ Գալէսի անունով ջրվէժին համար՝ որոյ պատկերը աստ կը դնեմք:

Փոքր ասիոյ արեւմտեան կողմերը, ինչպէս յայտնի է, տաք ջրերու շատ մի աղբիւրներ կը գտնուին, և կը հասնին մինչև Պրուսա: Այս կողմի գետերու շատին ջրերը կրային նիւթ կը պարունակեն, որով չեն կրնար խմուիլ: Հին ժամանակներէ ի վեր տեսած ու գիտած են որ Մէանդր գետին ոռոգած տեղուանքը բոլոր հրաբխային և հանքային ջրոց տեղուանք են, ուսկից յառաջ կուգան տաք կամ պաղ ջրոց աղբիւրներ, որք երկրիս տակ երկար ժամանակ ընթանալէն յետոյ յանկարծ դուրս կը ցայտեն և լեռներէն վար կը վաղեն, կամ գաշտերու մէջ վեր կը բղխին:

Հէրասպոլիս տաք ջրերէն ձեւացած է այն արտաքոյ կարգի տեսարանը որ կարծես թէ յանկարծակի քարացած կամ սառած ու լեռնէն վար կախուած ջուր է, կամ թէ յիրաւի ահագին բերդ մ'է, վրան բամբակ պատած, ինչպէս տաճկերէն անունն ալ դրած են: Այս ջուրը այնպիսի շուտով քարանալու բնութիւն մ'ունի, որ երբ այգիներու ու պարտէզներու մէջ թողուն, անցած տեղուանքը մէկ մէկ քարէ պատ կը ձեւացնեն: Այս հանքային տաք ջրերն երբ գետնէն

դուրս ցայտեն ու պաղին, ածխային կազը կը ցնդի, ու կրային մասունքը ածուխէն բաժնուելով ջրին տակը կը նստին, որով քարացած դիրտը օր ըստ օրէ թանձրանալով ահագին քառաժայռեր կը ձեւանան, ջուրը հեռագէտէ իւր ընթացքը կը փոխէ, ու առաջինին քով ուրիշ ձեւով քառաժայռ մ'ալ կը կանգնէ: Ահա այս կերպով ձեւացած է նաև Բամպուլ Գալէսին: Լեռան գագաթը գաշտի նման տափարակ է, և լիճ մը կայ վրան, որ այլ և այլ ճիւղերու և առուններու կը բաժնուի, որք քարացած ջրերուն վրայէն վար վազելու ատեն այնպիսի կերպով կը թրջեն, որ հալելու վրայ եղող ձիւնի և սառցոյցի տեղը կ'ստանան: Իսկ քարը կակուղ ու ծաղկոտէն է, ոչ համ ունի և ոչ հոտ:

6/18 Մարտ 1887 Սերաստիա

Մեծ. Նշան Պէրպէրեան

Հրատարակիչ Բուրաստան Մանկանց Հանդիսի.

Քաղաքիս բարեխնամ Առաջնորդ, Գեր. Տ. Տ. Պետրոս Արքեպիս. բարեհաճած է մի օրինակ Բուրաստան Մանկանց նուիրել մշտնջենաւորապէս՝ մեր վարժարանին, ուստի պարտ յ'անձին կը համարիմք խնդրել Ձերդ պատուարժան խումբադրութենէն, որ հաճիք թարգման կանգնելով մեր խորին երախտագիտութեան առ Նորին Գեր. Սրբազնութեան մատուցեալ հետեւեալ ուղերձին, մանկական սրտերէ ընծայեալ վարդէ փուռնջին, անկիւն մը շնորհել Ձերդ Բուրաստանի մէջ:

Սրբազան Հայրիկ

Զեղուն սրտով ի հրապարակ կ'ուզամք յայտնել մեր մեծ շնորհակալիքն, վասն այնորիկ զի հաճեցաք Ձեր խնամոց տակ սնանող Բուրաստանիդ շնորհել համանուն պատուական Հանդէսն, որոյ ընթերցումը յոյժ սիրելի, ընդ որ և Ձեր շնորհն յոյժ դնահատելի է, ի նպաստ մեր մանկական ասպարիզին. ուր ի շնորհս Ձեր Գերապատութեան կը ջանամք ընդ միշտ դիմել յառաջ Ձեր առ մանկտին տաճած տենչանաց համապատասխանելու միակ նպատակաւ։ Ա՛րդ վայս մեր երկտողիկն, իբր գրաւական մեր որդիական սիրոյ, բարեհաճեցէք ընդունելով թոյլ տալ մեզ, որ այսու եւս պատեհն մեզ դիպի յիշել յանցելունն Ձեր կատարած չքնաղ գործերն, որոց քաղցր նշաններն այսօր եւս կ'օժտեն ի վայելունն։

Ի դիմաց Սանունց Ա. տարւոյ Ուսումնարանի
Թարգմ. վարժ. Սեբաստիոյ

Խ. ԳԱՐԱՊԱՃԱԳԵԱՆ Յ. Ս. ԶԱԲԱՐԵԱՆ Յ. ՔԻՒՐԲԵԱՆ

1887 Ապրիլ 1

Սիրելի վահէ

Բերկրութեամբ ստացայ նամակդ, դիտական աշխարհէն կուգաս նոր լուրեր բերելով ինձ։ Շնորհակալ եմ տուած տեղեկութիւններէդ։

Երանի՛քեզ որ սիրահար գիտութեան, ժամանակ կը գտնես օգտաւէտ հանդէսներ կարդալու։ Կը նախանձիմ վիճակիդ վրայ և կը մաղթեմ որ մարդկային ընկերութեան օգտակար անդամներէն մին լինիս։ Այժմէն կզգամ թէ՛ բնական կոչում մ'ունիս դէպ ի գիտութիւնս և քո միտքն կը սիրէ գիտութեան շրջանակէն դուրս չ'ելնել։ Մեծաւ հաճութեամբ

կարդացի հաւկթին արկածը և կատուին յաղթանակը։ Երկուքն ալ ծիծաղս շարժեցին, երկուքն ալ ուշա գրաւեցին։ Յաճախ ծիծաղաշարժ երևոյթի մը ներքեւ կը ծածկուի զիտական օրէնք մի, այնպէս չէ՞։

Երբ դեռ ուսանող էի, մեր մանկավարժ դասախօսն հրահանգիչ և հրապուրելի ոճով մը հաւկթոց մեծութեան վերայ կը խօսէր, մենք կը հիանայինք ոչ թէ աւանդած դասին, այլ ուսուցանելու եղանակին վրայ, բնութեան ընդարձակ նկարագրին դուռները կը բանար մեր առջև և Հայրիկին նման որոշ, յստակ և հասկնալի լեզուաւ մը կը բացատրէր իրերն և կենդանիներն։

Ի՛նչպէս ամէն բան միտքս կուգայ, թեւեր կուղեմ ունենալ թուչելու։ Համար դէպ յայդ ցանկալի օրերն, Անդառնալի ժամանակ . . . :

Փարիզու վրայ տեղեկութիւններ խնդրած էիր։ Սիրով կը կատարեմ յաւիտեքդ։ Այո՛, Գաղղիոյ կառավարութիւնը այդպիսի խորհուրդ մ'ունի այժմ։ Հըսկայ ձեռնարկութիւն մի որ երկրին վաճառականութեան մեծ մղում մը պիտի տայ։

Յատակագիծն երկար ժամանակէ հետէ կ'ուսումնասիրուի, նախնական ծախքը 110 միլիոն ֆրանքի կ'ելնէ։

6,20 մեթր խորութեամբ ջրանցք մը պիտի հաստատուի Սէն գետին մէջ ընդ Ռուէն և ընդ Փարիզ քաղաքներու ուսկից պիտի կարենան անցնիլ 2500 տակառաջափ նաւեր։ Ամբողջ աշխատութիւնը 3 տարիէն պիտի վերջանայ «բարեկամ, դժուարին խորհուրդ մը և սակայն արդիւնաւոր»։ Երեւակայէ՛ արդ, նշանաւոր Փարիզն պիտի լինի ծովային, առևտրական և համազգային ամենամեծ կեդրոններէն մին և Սէնի եզերաց վրայ պիտի հաստատուին, նաւարաններ, գոր-

ծարաններ և նաւային ընկերութիւններ :
 Կարծեմ թէ Փարիզու վրայ այսքան
 կը բաւէ : Ուրիշ նիւթի մ'անցնինք : Ու-
 րախ լուր մը պիտի հաղորդեմ քեզ,
 անցեալ չարաթ մօրեղբայրս երկայն ու-
 ղեւորութենէ մը վերադարձաւ : Երէկ
 գիշեր իրեն այցելութեան գնացինք բա-
 րի գալուստ մաղթելու : Ձեռ գիտեր որ-
 քան համակրելի, կրթեալ և ուսումնա-
 սէր երիտասարդ մ'է, եթէ տեսնես,
 չպիտի ճանչնաս, Զուիցերիոյ կլիման
 փոխած է իւր դիմաց գոյնը, բնութեան
 գեղեցիկ տեսարանները ներգործած են
 իւր վրայ : Այժմ առաւել քան ամենայն
 հողին հետ աշխատիլ կը սիրէ, Զուիցե-
 րիոյ ձիւնապահ լերանց և դալարադեղ
 ձորերուն մէջ բնակողք կը սիրեն բնու-
 թիւնը :

Ինք չէ թողած դեռ երկրագործական
 թերթերն . . . ո՛րչափ օրինակներ կը
 գտնուին իւր գրասեղանին վրայ, ձեռքս
 առի հատ մը և աչքիս դարկաւ սա՛ մի
 քիչ տարօրինակ վերնագիրն, քցուկ ծառ
 պատրաստելու գաղտնիքն :

Կը հաւատա՞ս : Ուշի ուշով կարդացի
 յօդուածն, տե՛ս ինչպէս պէտք է ընել :

Առ նարինջ մը և կեղևին վրայ Չ հա-
 րկրորդամեթր տրամագիծ ունեցող
 ծակ մը բաց :

Պարպէ՛ պտուղին միջուկը և գիր ած-
 խոյ փոշիէ, բուրդէ և քօքօի նուրբ (չին-
 տիստան ճէփիպի) նեարդներէն բաղկաց-
 եալ խառնուրդ մը : Այդ բաղադրու-
 թեան մէջ տեղ զի՛ր ընտրած բոյսիդ
 սերմնահատն : Մերթ ընդ մերթ ջրէ
 նարինջն և ընդհուպ մատաղ տունկը
 զարգանալով ծակէն պիտի երևի և միւս
 կողմանէ արմատին ճիւղերն ևս աճելով
 կեղևէն դուրս պիտի ելնեն : Ուշագի՛ր
 եղիր միշտ կտրելու նարնջն դուրս մը-
 նացող արմատին ռստերը և երկու տա-

րիէն վերջ, պիտի ունենաս 12 հարիւր-
 բերրորդամեթր բարձրութեամբ բոյս մը
 որ բաղմամբիւ տարիներ դալարադեղ
 պիտի մնայ առանց ուէ աճման :

Ձմրան համար սրահի բնական զարդ
 մը : Մօրեղբայրս ձինէվրայի մէջ եղած
 միջոցին փորձելով յաջողած է, կը խրա-
 տեմ որ դու ալ փորձես համեստ սենե-
 կիդ նոր զարդ մը պատրաստելու նպա-
 տակաւ :

Ձեռքդ կը սեղմեմ

Իսսկիւտար

ԱՐԱՅ

Ա Ր Հ Ե Ս Տ

ՏԱԽՏԱԿ ՅՈՇԵԼՈՒ

ԳԼՈՒԽ Դ.

(Շարունակութիւն տես տետր 5)

ՅՕՇՈՒԱՄ ԻՐԵՐՆ ՓԱԿՅՆԵԼ

Շատ կտորներէ փաղկացած իրի մ'ան-
 կիւններն շինելու երկու կերպ կայ :

Առաջին կերպն՝ որ լաւագոյն է՝ ճըշ-
 տութիւն պահելու համար կ'կատարուի
 խարտոցի միջոցաւ :

Այս կերպն գործածելու համար տախ-
 տակն յօշելէ առաջ կ'շինեն անկիւններն,
 այնպէս որ տեղի չ'մնար վախնալու թէ
 տախտակն կ'կոտորի :

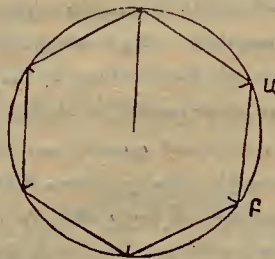
Երկրորդ կերպն որ շատ սլարդ է և
 ստէպ գործածական կ'կատարուի խար-
 տոցով :

Եթէ ուզենք երկրորդ կերպն գործա-
 ծել՝ կ'բաւէ տախտակը սեղանի մ'եզրն
 կրթնցնել և քիչ կամ շատ ծագելով պէտք
 եղած կորութիւնն տալ :

Երբ կ'ուզենք որ և է իրի մ'անկիւն-
 ներն շինել, պէտք չէ օրինակին մէջ նշա-
 նակուած անկիւններուն վստահիլ, վստ

զի, ինչպէս քիչ մ'առաջ ըսինք, թուղթը խէժով օծուելով կ'տարածուի, որով անկիւններն կ'աւրուին, այլ պէտք է կարկինով անկիւններն ճշգրէլ:

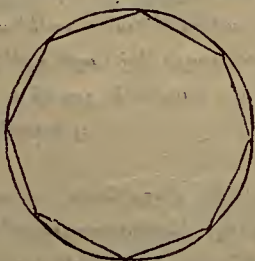
Արդ՝ երբ օրինակի համար, կ'ուզենք վեցանկիւն սակառիկի մը յատակի վեցանկիւն տախտակն շինել, պէտք է նախ տախտակին վրայ կարկինով ճիշտ վեցան-

Պատկեր 8

կիւն մը շինել հետագայ բացատրութեան համեմատ և յետոյ մինչեւ գիծերն քերել ու օրինակը վրան փակցնել:

Նախ պէտք է կարկինով շրջանակ մը գծել. (Պատ. 8) օրինակին մեծութեան չափով. յետոյ կեդրոնին մինչեւ շրջապատն եղած հեռաւորութեան չափով, այսինքն շառաւիղին երկայնութեամբ կարկինն բանալ: Այս չափն է ահա վեց

Պատկեր 9

անկիւնի մ'երկու անկիւններու իրարմէ ունեցած հեռաւորութիւնն Ա. Բ. ինչպէս պատկերին մէջ կ'երեւի: Կարկինով չա-

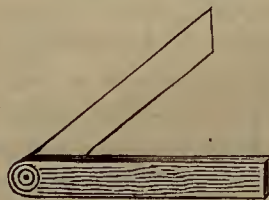
փելով շրջանակին վրայ վեց կէտէր նշանակէ, յետոյ ուղիղ քանակ մ'առնելով մէն մի կէտէն միւսն քաշէ ուղիղ գիծ մը: Այս կերպով ճիշտ վեցանկիւն մը կ'ու-նենաս:

Իսկ երբ ուզենք ճիշդ ութանկիւն մը շինել, պէտք է, նախ շրջանակն գծել, յետոյ կարկինը բանալ այնչափ որ շրջա-նակն ութ հաւասար մասերու բաժնէ (Պատ. 9) և ապա քանակով մէն մի կէ-տէն քաշէ ուղիղ գիծ մը:

Պատկեր 10

Գալով վեցանկիւն կամ ութանկիւն սա-կառիկի մը վրայի մասերուն, (Պատ. 10) պէտք է նախ ունենալ գործի մը (Պատ. 11) որ կ'բաղկանայ գրեթէ 15 հարիւ-րամեդր երկայնութեամբ քանակէ մ'որուն մէջ կ'գտնուի բարակ երկաթի թերթ մը. այս երկաթն ըստ կամս կ'բացուի կամ կ'գոցուի:

Պատկեր 11

Այս գործին ունենալով պէտք է եր-կաթն օրինակին համեմատ բանալ և շի-նել Ա. Բ. (Պատ. 10) շեղ անկիւնը յետոյ՝ զգուշանալով որ երկաթն չ'գոցուի՝ գոր-ծիքին համեմատ տախտակներուն վրա

գծել և բերիչով մինչեւ գիծն բերել միշտ ճշտութիւն պահելով :

Այս կերպով վեց անկիւնի կտորներն եւս պատրաստել նախ մէկ և յետոյ միւս կողերն շտկելով :

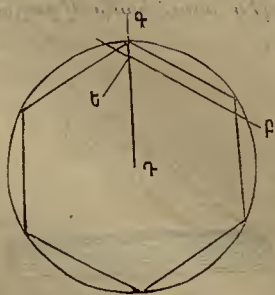
Ձայս ընելէ վերջ պէտք է իւրաքանչիւր կտորի եզրերուն տալ այնչափ շեղութիւն որ կարելի լինի յետոյ բոլոր կտորներն իրար միացնել :

Պատկեր 12

Առ այս պէտք է Դ Դ եզրերն (Պատ. 12) հետեւեալ կերպով շինել :

Քիչ մ'առաջ բացատրուած կերպով վեցանկիւն մը շինել կարկինով. (Պատ. 13) յետոյ տախտակին հաստութեան համեմատ Բ գիծ մը գծել կեղրոնին Դ գիծ մը գծել մինչեւ Գ Ե անկեան հակումն է զոր պէտք է շինել մէն մի կտորին երկու կողմերը :

Պատկեր 13

Բացատրուած կերպով գծերն քաշելէ ետք քանակին մէջի երկաթն բանալ ճիշտ այդ անկեան համեմատ. այնպէս որ Դ բութ անկիւնը կազմէ և յետոյ քերիչով

եզրերն տաշել հետզհետէ քանակին անկեան հետ բաղդատելով, մինչեւ որ քանակի բացուածքին ճիշտ ու ճիշտ պատշաճի : Պէտք է նաեւ զգուշանալ որ այդ եզրերն տաշելու ժամանակ նախապէս շինուած անկեան հակումն չ'աւրուի, վասն զի այս կերպով անկարելի է որ միւսներուն հաւասարի որով կրկին ժամանակի և տախտակի կորուստ կ'լինի :

Սակառիկին վեց անկիւնի մասերն պատրաստելէ ետք պէտք է նախ անդամ մ'իրարու մօտ շարել, և եթէ կարելի է՝ փոքրիկ գամերով գամել առ ժամանակեայ կերպով՝ անոնց ճշտութիւնն ստուգելու համար : Վերջը մէն մի մասին վերայ թուանշաններ դնել նոյն կարգն պահելու համար : Յետոյ գամերը հանել, օրինակը վրան բակցնել, ծակել և յօշել :

(Շարունակելի)

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԱՌԱՄՆԵՐ

— Առանց երջանկութեան առաքինութիւն կ'ըլլայ, չեմ կարծեր որ առանց առաքինութեան երջանկութիւն ըլլայ. հաճոյից և ուրախութեանց ամենամեծն այն խղճմտանքն միայն կը հայթայթէ, որ երբէք գործ մը գործած չունի :

Օ ՏԸ ՊԱԶԻԱՔ

— Եւ ոչ մի վայրկեան պէտք է անգործ անցնել. երիտասարդութեան մէջ անգործութիւնը աններելի է :

ՁԵՍԹԸՐՖԻԼՏ

— Գիտութիւնը կղզանքի կը նմանին, որոյ բանալին ուսումն է :

ԱՊՈՒ ԹԱՅԻՊ

ՄԷԴՈՒՍԱ ԿԱՄ ԾՈՎՈՒ ՄԱՅՐ

Ծովային կենդանեաց մէջի զարմանալիներէն մին ալ Մեդուսա ըսուածն է, որ շատ մարդ կը կարծէ թէ դիրտի նման բան մ'է, քան թէ կենդանի։ Սորա գլխաւոր յատկութիւնքն են, մարմինը պարզ թափանցիկ ու կլոր, վրան կամարածև կամ կորնթարդ, փորուն տակը տափակ ու գոգաւոր, բերնին քովերն ալ մազմզուքներ կամ ճիւղ ճիւղ ոտքեր ունի, որ միշտ դէպ ի վար կ'ախուած կը կենան։

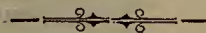

Մէդուսային ռամկօրէն Ծովու ոգնի ալ կըսեն ոմանք, վասն զի մի քանի տեսակը կայ, որ իրենց դաշողին ձեռքը կը խայթեն, և սորա պատճառը չի գիտցուիր թէ ի՞նչ է. թերևս իրենց մարմնոյն ծակոտիքներէն ելած հիւթն լինի։ Մէդուսային մարմինը եփած ձկան պղած ջուրի կը նմանի, սակայն շատ ծանր է, ասկէ զատ կերևայ թէ իւր մարմինը ուղածին պէս կրնայ թեթևցնել ու ծանրացնել, որ շատ զարմանալի է։

Մէդուսային լողալը բերնին եզերքը կըծկելով ու ընդարձակելով կըլլայ։ Ջրին մէջ իրեն տեսակարար ծանրութիւնը շատ ըլլալուն ամբողջ մարմինը ջրէն դուրս չերևնար, այլ հագիւ թէ կռնդկին մէկ մասը, բայց գինքը ջրին երեսը բռնելու համար թեթև ոյժ մ'ալ բաւական է։ Իսկ թէ որ քամին գինք յանկարծ դէպ ի ծովեզրը քշէ, Մէդուսային բանը

գէշ է. վասն զի ժայռի մը կամ ցամաքին զարնուելուն պէս խեղճին բոլոր մարմնոյն կազմուածքը կ'աւրուի։ Մէդուսան ալ ծովային լուսաւոր կենդանեաց կարգն ըլլալով գիշեր ատեն լուսաւոր կերևայ, բայց կարծես թէ այս լոյսը ուղած ատեն կը հանէ, վասն զի տեսական չէ, մանաւանդ թէ շատ անգամ վայրկենական կ'ըլլայ իրեն լուսաւորութիւնը։

ՀԱՆԵԼՈՒԿ 11

Ազնիւդ իմ ընկեր,
Ո՛վ է սա, ո՛վ է,
Որ ետեւս ինկեր,
Յաժ ձայնով կ'ըսէ —
— Գլխիկդ աստ բե՛ր,
Ականջէդ ի յուշ
Ըսեմ քեզ — եմ ձեր
Անոյշ ու անոյշ:
Ձը հոլովե՛ս զիս,
Ձի մօրս հանդիպիս,
Որ գոլով թողուն
Կծէ և ընդ չուն:

ՀԱՅԿ

ՀԱՆԵԼՈՒԿ 12

Թէ որ Արեւու մէջ ուրիշ քերեւ ճիւղի
Կտորուանքներ հալեցնես ու խառնես,
Ինչո՞ւ երկու հակառակ բնութիւն ունե-
ցող բաներ յառաջ կուգան, այս ութէն
ո՞րը վար կ'իյնայ, որը վեր կ'ելլէ:

ԳՐԱԳԷՏ

ՀԱՆԵԼՈՒԿ 13

Ո՛չ մարդ է, ո՛չ թռչուն
Բայց մէկ կերպով նման նոցուն .
Տիւ և գիշեր է շարժուն,
Գացած տեղն է մէկ կանգուն:
Մերթ երկուրեակ անբաժան,
Մերթ միամօր ծնաւ այն,
Վայրկեան մ'ըսես չէ նստած,
Այլ միշտ կանգուն է կեցած:
Առանց անոր, ո՛չ մէկ մարդ,
Յուրտէն հովէն է ազատ,
Կ'ուզես ննջէ՛ քաղցր քուն,
Նա պահապան քեզ արթուն:

ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ

Սոյն երեք հանելուկներն մինչև Յունիս
15 ի միասին առաջին անգամ լուծողին
կը խոստանանք նուիրել 10 հատոր պատ-
կերազարդ թշուառներ:

Բուրաստանի ներկայ շրջանի առաջին
տետրի մէջ հրատարակուած թիւ 1, 2, 3
հանելուկները ի միասին լուծող մի չներ-
կայանալուն, պարտաւորեցանք զատ զատ
նշանակել լուծողաց անուան:

— 333000 —

ԼՈՒԾՈՒՄՆ ԹԻԻ 1 ՀԱՆԵԼՈՒԿԻ

Ոթրազպուրկ
Աննապոլիս
Նիւբոր
Ֆիչպուրկ
Ռայլէյլ
Ալիքանթէ
Նէշվիլ
Չէրքասք
Իթաքա
Սքրանթըն
Քոնքորտ
Օմահա

ՍԱՆ—ՅՐԱՆՁԻՄԺՅՈ

Ձոր լուծեցին, պարոնայք Ա. Ռ. Սէ-
մէրճեան. — Եղբարք Ն. Արայճեան. —
Գառլօ Ն. Սիրաքեան:

ԼՈՒԾՈՒՄՆ ԹԻԻ 2 ՀԱՆԵԼՈՒԿԻ

Սահմանականի կատարեալ երրորդ դէ-
մերը, որոցմէ ցաւեցաւք երկու անգամ
ցաւ ունի:

ԼՈՒԾՈՒՄՆ ԹԻԻ 3 ՀԱՆԵԼՈՒԿԻ

ՄԱՐԴ — ԴՐԱՄ
ԱՐԴ — ՄԱՐ

Ձոր լուծեցին, պարոնայք Ա. Ռ. Սէ-
մէրճեան. — Եղբարք Ն. Արայճեան:

Հետեւաբար խոստացեալ նուէրն (10
հատոր թշուառներ) ոչ ոք կարողացաւ
չահիլ:

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ — ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Տպագր. ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ — Պոլիս, Էսքի Ջապրիյէ ճատտեսի, քիւ 63